

Równanie na nierówność

KLUB KOBIEC UCZELNI FAHRENHEITA

20 listopada br. na Politechnice Gdańskiej odbyło się pierwsze otwarte spotkanie Klubu Kobiet Uczelni Fahrenheita. Było ono poświęcone zmniejszającym się systematycznie, ale wciąż zdarzającym się nierównościom między kobietami a mężczyznami w miejscu pracy, którym jest środowisko akademickie

Fot. Tomasz Nowicki

Przypomnijmy, że stowarzyszenie o nazwie Klub Kobiet Uczelni Fahrenheita zostało powołane do życia 21 czerwca 2023 roku przez badaczki i pracownice związane z Uniwersytetem Gdańskim, Gdańskim Uniwersytetem Medycznym i Politechniką Gdańską, podczas spotkania w Welcome

Centre UG. Od tego czasu Zarząd Klubu stara się, aby stowarzyszenie stało się największą tego typu organizacją w regionie, zrzeszającą kobiety pracujące w środowisku akademickim.

Listopadowe spotkanie zgromadziło bardzo wiele osób, w tym niemal sto pań zainteresowanych

Profesora Ewa Łojkowska

Fot. Tomasz Nowicki

Profesor Krzysztof Wilde

Fot. Tomasz Nowicki

przystąpieniem do Klubu Kobiet FarU. Wszystkich powitała prezeska Klubu, prof. dr hab. Ewa Łojkowska. Profesor na wstępie przybliżyła zebrany genezę Klubu oraz jego cel, którym jest przede wszystkim wzajemne wspieranie się jego członków, współpraca, wymiana doświadczeń i budowanie świadomości wokół zagadnień równości. – *W ciągu ostatnich dwudziestu lat, zarówno w Polsce, jak i na całym świecie, sytuacja kobiet, w tym badaczek, bardzo się poprawiła* – powiedziała prof. Łojkowska. – *Jednak mimo tej znaczącej poprawy dalej musimy pracować nad osiągnięciem pełnej równości badaczy i badaczek w życiu naukowym, społecznym czy politycznym. Mam wielką nadzieję, że rola kobiet w życiu naukowym i społecznym będzie stopniowo wzrastać. Ową nadzieję pokładam również w naszych działaniach na rzecz równości płci. Chciałabym życzyć nam wszystkim nie tylko sukcesów i osiągnięć w życiu zawodowym i rodzinnym, ale także rów-*

nego traktowania i oczekiwanej w związku z tym solidarności płci. Pamiętajmy, że dopiero po wprowadzeniu w życie równości kobiet i mężczyzn nauka i inne dziedziny naszego życia będą mogły w pełni wykorzystywać potencjał całej naszej populacji.

Następnie głos zabrali rektorzy Uczelni Fahrenheita. Jako pierwszy zebranych przywitał rektor Politechniki Gdańskiej, prof. dr hab. inż. Krzysztof Wilde, który w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na to, jak istotne są wymiana doświadczeń i wsparcie w miejscu pracy, czyli środowisku naukowym. – *To ważna inicjatywa wpisująca się w obecne trendy społeczne, które coraz częściej nawiązują do potrzeby niedyskryminacji* – powiedział. – *Stanowi ona także kolejny krok w kierunku federacji i zacieśnienia współpracy pomiędzy Politechniką Gdańską, Gdańskim Uniwersytetem Medycznym i Uniwersytetem Gdańskim. Już sama nazwa Klubu łączy w sobie idee wzrostu roli kobiet w tych trzech*

uczelniach. Jestem pełen uznania dla tak wysokiej frekwencji.

Potem do zainteresowanych działalnością Klubu Kobiet FarU zwrócił się rektor Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr hab. Piotr Stepnowski. Przypomnił on, że jednym z priorytetów w jego kadencji było podjęcie konkretnych działań w Uniwersytecie Gdańskim dotyczących niwelowania różnic na ścieżce kariery naukowej, a także w zakresie wysokości wynagrodzeń pomiędzy naukowczyniami a naukowcami. – *Mamy w UG to szczęście, że naszą społeczność tworzy wiele niezwykłych kobiet, dlatego całym sercem popieram ideę powstania i działania Klubu Kobiet FarU* – podkreślił prof. Stepnowski. – *Wierzę, że takie wzmocnienie głosu tej części pracowników naszej uczelni przyniesie konkretne wyniki i korzyści nie tylko samym zainteresowanym, ale też nam wszystkim.*

Ostatnim przedstawicielem władz uczelni, który powitał gości nie i gości spotkania, był prorektor

Profesor Piotr Stepnowski

Fot. Tomasz Nowicki

Profesor Michał Markuszewski

Fot. Tomasz Nowicki

ds. nauki Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, prof. dr hab. Michał Markuszewski. Zgodził się on z wypowiedziami swoich przedmówców, a swoje wystąpienie podsumował zdaniem: „Nauka jest kobietą”, za co otrzymał gromkie brawa. – *Mówię to z pełną świadomością roli i osiągnięć kobiet w nauce GUMed i naszych uczelni zrzeszonych w FarU – wyjaśnił. – Jestem dumny, że mamy w Gdańsku Klub Kobiet Uczelni Fahrenheita. Nie wiem, czy w naszym kraju są inne tego typu kluby, ale jestem przekonany, że nasz lokalny „klimat” sprzyja powstawaniu takich progresywnych pomysłów, co świadczy o tym, że jest to doskonałe miejsce do szczęśliwego życia, udanej pracy i dynamicznego rozwoju – zakończył.*

Kolejnym punktem programu były zapowiadane od dawna wykłady trójmiejskich naukowców. Pierwszą z nich była – wchodząca w skład Zarządu Klubu Kobiet FarU – prof. dr hab. Ewa Lechman z Politechniki Gdańskiej, która

mówiła o tym, jak zrozumieć gender gaps na rynku pracy. Gender gaps to kwantyfikowalna różnica między mężczyznami a kobietami przejawiająca się np. w różnicach płacowych, zajmowanych stanowiskach i dostępie do edukacji. Źródeł luk należy szukać przede wszystkim w przyjętych normach społecznych, uprzedzeniach oraz w religii. Prelegentka powoływała się podczas wystąpienia na wyniki prac tegorocznej laureatki Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii, prof. Claudii Goldin. To Amerykanka, która w 1990 roku została pierwszą kobietą docenioną stałą posadą tzw. tenured professorship na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Harvarda. W 2023 roku otrzymała Nagrodę Nobla „za pogłębienie wiedzy na temat sytuacji kobiet na rynku pracy”. Dodajmy, że to pierwsza Nagroda Nobla w dziedzinie ekonomii przyznana jednej kobiecie (nie wspólnie z innymi badaczami). Claudia Goldin zebrała dane dotyczące zarobków w USA z okresu 200 lat i wykazała,

w jaki sposób i dlaczego różnice między płacami w zarobkach i wskaźnikach zatrudnienia przez lata się zmieniały. Wniosek był jeden! Kobiety były i są niedostatecznie reprezentowane na rynku pracy, a pracując, zarabiają mniej niż mężczyźni. Badania Claudii Goldin znacząco pogłębiają dotychczasową wiedzę na temat sytuacji kobiet na rynku pracy, a przyznana jej Nagroda Nobla doskonale legitymizuje działania, które planuje wprowadzić Klub Kobiet Uczelni Fahrenheita.

– *Badania nad gender gaps zajmują coraz większy obszar zainteresowania nauki – mówiła prof. Lechman. – Są ważnym nurtem badań interdyscyplinarnych, pokazujących problemy efektywnego wykorzystania pracy oraz umiejętności, podnoszą kwestie dyskryminacji kobiet oraz tak zwane empowerment i agency. Należy pamiętać, że luka płacowa, luka w dostępie do edukacji czy rynku pracy w długim okresie przekształca się w wymierne straty na gruncie produktywności*

Wykład prof. Ewy Lechman

Fot. Tomasz Nowicki

oraz dobrobytu ekonomicznego całego społeczeństwa – podkreśliła prelegentka.

Następnie sceną zawładnęły dr hab. Natasza Kosakowska-Bezrezecka, prof. UG i dr Magdalena Żadkowska z UG, które, przewrotnie zastanawiając się nad tym, czy Fahrenheit mógłby być kobietą, czy raczej – jak poradziłyby sobie jako kobieta, opowiedziały o tym, jak ważne jest inwestowanie w równość płci w środowisku akademickim. Na wstępie zaprezentowały one wykres pokazujący, jak kształtują się kariery badaczek oraz badaczy w środowisku naukowym. Wynikało z niego, że studia licencjackie i magisterskie kończy podobna liczba pań i panów – z niewielką przewagą kobiet. Schody zaczynają się na poziomie doktoratu. Mężczyźni odbijają w górę, a kobiety spada-

ją w dół. Karierę naukową wciąż licznie robią mężczyźni i co ciekawe, to głównie oni są laureatami Nagrody Nobla. Od początku przyznawania tej nagrody, a więc od 1901 roku do 2023 roku, została ona przyznana we wszystkich dziedzinach łącznie 64 kobietom i 901 mężczyznom¹.

Badaczki przedstawiły też pięć głównych przyczyn nierówności ze względu na płeć w środowisku naukowym. Są to przede wszystkim: konieczność łączenia ról rodzinnych z rolami zawodowymi, przerwy w karierze, gorszy dostęp do zasobów, uprzedzenia w procesie recenzji oraz czasem niesprzyjający kobietom klimat środowiska pracy.

Jaki powinien być wynik równania na taką nierówność w środowisku naukowym? Niemal zawsze jest nim inkluzywność,

która wpływa na poczucie bezpieczeństwa, większą kreatywność i innowacyjność wśród wszystkich pracowników i pracownic. – *Odpowiadając na tytułowe pytanie – Czy Fahrenheit mógłby być kobietą? – chcieliśmy pokazać, że przede wszystkim zależy to od instytucji, w której pracują naukowcy – opowiadała zebrany dr Magdalena Żadkowska. – Dzięki rozwiązaniom takim jak Plany Równości Płci i wynikającym z nich mechanizmom wsparcia, kobiety mają szansę realnie liczyć na efektywny mentoring, wsparcie w realizacji planów rodzinnych, pracę w zespołach, które dzielą się wiedzą oraz na opiekę kompetentnych przełożonych. W tym wszystkim bardzo ważna jest również inspiracja badaczkami, które osiągnęły sukces, pokazując tym samym realne*

Wykład prof. Nataszy Kosakowskiej-Berezeckiej i dr Magdaleny Żadkowskiej

Fot. Tomasz Nowicki

możliwości kobiet i czyniąc z nauki sektor dostępny nie tylko dla uprzywilejowanych osób.

Obie badaczki podkreśliły też, że przy wdrażaniu narzędzi skutecznego zarządzania różnorodnością, takich jak szkolenia dotyczące korzyści płynących z równości czy programów mentoringowych, istotne znaczenie ma monitorowanie skuteczności podejmowanych działań. – *W tym celu ważne jest prowadzenie badań w tym zakresie* – mówiła prof. Natasza Kosakowska-Berezecka. – *Wzorem najlepszych praktyk Uniwersytet Gdański również podejmuje takie kroki. Już w grudniu przeprowadzimy badanie*

dotyczące poczucia równości i inkluzywności naszego środowiska pracy.

Na temat kwestii poruszonych podczas wykładów goście i goście spotkania jeszcze długo rozmawiali po części oficjalnej w czasie przeznaczonym na networking.

Podczas całego wydarzenia oraz w trakcie networkingu zainteresowani mogli wypełnić deklaracje członkowskie uprawniające do wstąpienia do Klubu Kobiet Uczelni Fahrenheita. Wszystkie osoby, które wyraziły chęć przystąpienia do Klubu, otrzymają niebawem zaproszenie na kolejne ciekawe wydarze-

nie organizowane przez to stowarzyszenie. Odbędzie się ono tym razem w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym, 26 lutego 2024 roku. Tymczasem zachęcamy do śledzenia profilu Klubu na FB, na którym systematycznie pojawiać się będą ciekawe informacje na temat samego stowarzyszenia oraz te związane ze środowiskiem kobiet w nauce: <https://www.facebook.com/KlubKobietFarU>.

Działania Klubu Kobiet Uczelni Fahrenheita są związane z realizacją projektu MINDtheGEPs.

Sylwia Dudkowska-Kafar

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Lista_laureat%C3%B3w_Nagrody_Nobla